

รัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย PUBLIC ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF THE COVID-19 SITUATION IN THAILAND

เรียงดาว ทวะชาลี, ภาณุจนกฤษฏี पुलันรัมย์

Riangdow Tavachalee, Phukanchanakrit Pulanram

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

เกษงา ผาทอง*

Ketsada Phathong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

*Corresponding Author E-mail: ketsada.iadp@gmail.com

Received April 24, 2023; Revised November 22, 2023; Accepted December 28, 2023

บทคัดย่อ

ในช่วงปลายปี 2562 ได้เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ซึ่งมีเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก โดยหลังจากเกิดตัวอย่างไวรัสจากคนไข้นำไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ในเวลาต่อมา จีนและองค์การอนามัยโลก ระบุว่า ไวรัสชนิดนี้คือ "เชื้อไวรัสโคโรนา" สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการประเทศ รวมถึงการขับเคลื่อนประเทศในเวลาเดียวกัน และรัฐบาลถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ยังตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้มีมาตรการกำกับนโยบาย และหน่วยงานของภาครัฐที่เป็นเครื่องมือส่วนสำคัญในการบริหารจัดการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาตรการของทั้งภาครัฐและเอกชน แม้กระทั่งหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้รัฐบาลได้ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มกำลัง บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการอธิบายถึงการนำหลักทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ มาบูรณาการในการจัดการสถานการณ์โควิด-19 โดยประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาครัฐโดยบูรณาการความรู้จากหลาย ๆ ศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยมีลักษณะเป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์เพื่อให้นักบริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การบริหารจัดการสถานการณ์โควิดต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ประชาชน ในการทำงาน การบริหารจัดการ และการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเต็มความสามารถของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคลากรทางการแพทย์ทุกส่วน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการป้องกันและขับเคลื่อนประเทศให้ผ่านวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดนี้ไปได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: รัฐประศาสนศาสตร์, การจัดการ, โควิด-19, เฮนรี ฟาโย, POSDCoRB

Abstract

At the end of 2019, there was an outbreak of a new strain of virus in Wuhan, China, which is a country with a large population. A sample of the virus from the patient was later analyzed in a laboratory and was identified as "Corona virus". The situation of the coronavirus disease 2019 is considered to be a crucial part of managing and driving the country at the same time. The government is considered as an important person in performing duties according to the 2017 Constitution of the Kingdom of Thailand, which has measures to regulate policies. Government agencies played an important role in the management of the coronavirus disease 2019. Measures from both public and private sectors as well as various agencies were parts that helped the government to fully perform its state duties according to the constitution. This article aims to explain the application of the principles of public administration theories, especially in managing the COVID-19 situation. Indeed, administration is the science that deals with management in the public sector by integrating knowledge across many areas and fields of study. It has the characteristics of applied social science that allow administrators to be able to work efficiently. Management of the COVID-19 situation requires effective cooperation from both the government and citizens in working, managing, and dealing with the spread of the coronavirus 2019. The government, private sector, and all parts of medical personnel were an important force in preventing and driving the country through this serious outbreak crisis.

Keywords: Public Administration, Management, COVID-19, Henri Fayol, POSDCoRB

บทนำ

ประเทศไทยพบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยพบผู้ติดเชื้อคนแรก คือ นักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ชี้แจงว่า กรมควบคุมโรคได้จัดตั้งทีมคัดกรองผู้ที่เข้าสู่ประเทศไทยปลายเดือนธันวาคม 2562 ในจุดสำคัญ เช่น สนามบิน ท่าเรือ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสที่มาจากต่างประเทศ ต่อมาสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ขยายเป็นวงกว้างเกินการควบคุม รัฐบาลจึงประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เนื่องจากเป็นสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดและเร่งด่วน เพื่อให้การประสานงานในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออก

คำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พิจารณาสั่งปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคเป็นการชั่วคราว เช่น สถานบันเทิง ผับ สถานบริการ และสปา ฯลฯ ทั้งการปิดช่องทางการเข้าสู่ราชอาณาจักร รวมทั้งห้ามมิให้มีการชุมนุม หรือการทำกิจกรรม ในสถานที่แออัด อีกทั้งห้ามบุคคลใดทั่วประเทศออกนอกเคหสถาน (เคอร์ฟิว) ระหว่างเวลา 22.00 - 04.00 น. และมีประกาศหลายฉบับอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม สถานบันเทิง เป็นต้น (พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548, 2563)

หัวใจสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการวิกฤตการณ์ ก็คือ “การสั่งการ” ในตำราของต่างประเทศ หรือของไทยที่แปลมาใช้กันอยู่ จะเน้นที่การบังคับบัญชาสั่งการ ตำแหน่งสำคัญสูงสุด คือ “ผู้บัญชาการเหตุการณ์” หรือ “On-scene Commander” ซึ่งจะมาจากตำแหน่งใหญ่เล็กนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดของเหตุการณ์ แต่จะเป็นคนที่มีอำนาจและสิทธิขาดในการตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว และมีกฎหมายต่าง ๆ ออกมารองรับการตัดสินใจของคนนี้ที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อจัดการคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นให้เร็วและมีเอกภาพที่สุด (กรุงเทพธุรกิจ, 2566)

แน่นอนว่าในทุก ๆ สถานการณ์ จะไม่มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่มีความพร้อมสมบูรณ์ที่จะจัดการทุกเรื่องได้ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะต้องใช้การบูรณาการจากทุกภาคส่วน ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนและการทำงานซ้ำซ้อน จึงต้องมีการมอบหมายแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์หนึ่งคนให้เป็นผู้รับผิดชอบสั่งการทุกส่วนราชการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ตามแนวทางที่เรียกว่า “Single Command” ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอาคารสถานที่จะมาจกสังกัดไหน แต่หากเกี่ยวข้องกับการคลี่คลายสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้น ทุกคนทุกสิ่งทุกระบบจะต้องรับฟังคำสั่งของผู้บัญชาการเหตุการณ์เท่านั้น เพื่อความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนยุ่งยากในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการบริหารจัดการทำสะดวก รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และที่สำคัญก็คือสร้างการบูรณาการในการทำงานของทุกภาคส่วนให้เกิดขึ้น

ดังนั้น รัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย จึงเป็นกระบวนการภาคทฤษฎีในการจัดการภาครัฐ โดยนำมาเป็นแนวทางในการจัดการสถานการณ์โควิด-19 เพื่อให้เห็นกระบวนการรับมือ ความเชื่อมโยงการทำงานของทุกภาคีเครือข่ายในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงการให้บริการรองรับผู้ป่วยที่ติดเชื้อให้ได้รับวัคซีนป้องกันอย่างทั่วถึง และหากติดเชื้อก็ได้รับการรักษาอย่างทันที ถือเป็นภูมิคุ้มกันในทางสังคม

นิยามเบื้องต้นของรัฐประศาสนศาสตร์

รัฐประศาสนศาสตร์ มี “รากศัพท์ คำว่า public administration มีความหมาย 2 ความหมาย ความหมายที่หนึ่ง หมายถึงกิจกรรมการบริหารงานสาธารณะครอบคลุมทั้งการบริหารราชการและรัฐวิสาหกิจอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง สาขาวิชาการบริหารหรือที่รู้จักทั่วไปว่า “รัฐประศาสนศาสตร์” (อุทัย เลาหิเชียร, ปรัชญา เวสารัชช์ และเฉลิมพล ศรีหงษ์, 2523) เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้

กับสังคมมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของปัจจัยหลายตัวที่ควบคุมไม่ได้ เช่น พฤติกรรมของมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และค่านิยม (Thagard, 1998) เป็นวิชาที่มีเอกลักษณ์ มีความเป็นศาสตร์ที่มีระบบ ระเบียบ และมีวิธีการศึกษาเป็นลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างจากศาสตร์การบริหารในแง่ที่ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเรื่องของการขององค์การของรัฐที่ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรเหมือนองค์การธุรกิจเอกชนและเป็นวิชาที่สนับสนุนให้องค์การของรัฐมีโครงสร้าง กลไกการตัดสินใจและพฤติกรรมของข้าราชการที่เกื้อกูลต่อการให้บริการสาธารณะ ซึ่ง Henry (1980) สรุปว่ารัฐประศาสนศาสตร์หรือการบริหารรัฐกิจมีสองมิติในมิติแรก คือ Public Administration เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐเพื่อให้กิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งจะมุ่งประเด็นไปที่ประเมินผลนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ โครงสร้าง การบังคับบัญชา และการควบคุม และมีมิติที่สองคือ Public Affairs เป็นกิจการสาธารณะที่เกิดขึ้นพร้อมกับชุมชน ถูกกำหนดขึ้นและนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สู่ถึงการบริหารรัฐกิจที่เป็นกิจกรรมร่วมของคนทุกคนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของสังคม การเป็นเจ้าของหรือพลเมือง (Citizen) เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง รัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ (Science) ที่ต้องเรียนรู้และใช้ศิลปะ (Art) มีกลยุทธ์ในการนำไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความสมดุล (Balance) มีความสอดคล้องกัน (Congruence) ดังนั้น รัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของการได้มาและการใช้อำนาจรัฐโครงสร้างทางอำนาจความสัมพันธ์ทางอำนาจภายในรัฐ การเมือง การปกครอง การบริหารประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น ในขณะที่รัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการบริหารจัดการในภาครัฐโดยบูรณาการความรู้จากหลาย ๆ ศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการ จึงอาจเรียกได้ว่า เป็นสหวิทยาการสังคมศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ประยุกต์ (สรายุทธกันหลง และสัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2554) อีกทั้ง วิชารัฐประศาสนศาสตร์คือการกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายของระบบราชการ ซึ่งตัวระบบมีขนาดใหญ่โตและมีลักษณะความเป็นสาธารณะ (James W. Fesler, 1980)

ดังนั้น รัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาครัฐโดยบูรณาการความรู้จากหลาย ๆ ศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยมีลักษณะเป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์ เพื่อให้การบริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสหวิทยาการที่ช่วยให้นักบริหารตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ในช่วงปลายปี 2562 ได้เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก โดยหลังจากเก็บตัวอย่างไวรัสจากคนไข้นำไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการในเวลาต่อมา จีนและองค์การอนามัยโลก ระบุว่า ไวรัสชนิดนี้คือ "เชื้อไวรัสโคโรนา" ซึ่งก่อนหน้านี้พบไวรัสโคโรนามาแล้ว 6 สายพันธุ์ ที่เคยเกิดการระบาดในมนุษย์ สำหรับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังระบาดเป็นสายพันธุ์ที่ 7 คนไทยรู้จักไวรัสในตระกูลนี้มาแล้วจากโรคระบบทางเดินหายใจ

เฉียบพลันร้ายแรง หรือ โรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome - SARS) โดยมีสาเหตุจากเชื้อไวรัสโคโรนาเช่นกัน โดยพบการระบาดครั้งแรกปลายปี 2002 เริ่มจากพื้นที่มณฑลกว่างตุงของจีน ก่อนที่จะแพร่กระจายไปในหลายประเทศ จนมีผู้ติดเชื้อกว่า 8,000 คน และคร่าชีวิตผู้คนไปเกือบ 800 คนทั่วโลก (ปีซีนิวส์ไทย, 2563)

อาการ

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้มีการตื่นตัวและมีการสังเกตอาการของตนเอง และคนรอบข้างถึงอาการเบื้องต้นของผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อไวรัสโคโรนา โดยองค์การอนามัยโลก ได้อธิบายถึงการแพร่ระบาดดังกล่าวไว้ว่า ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ จะมีอาการเริ่มแรกคือ เริ่มมีไข้ ตามมาด้วยอาการไอแห้ง ๆ หลังจากนั้นประมาณ 1 สัปดาห์หรือ 7 วัน จะมีอาการหายใจติดขัด และผู้ป่วยอาการหนักจะมีอาการปอดบวมอักเสบร่วมด้วย หากอาการรุนแรงมากอาจทำให้อวัยวะภายในล้มเหลว

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้คำแนะนำว่า เมื่อมีผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยงการระบาดของโรคมีอาการไข้ ร่วมกับอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ควรรีบพบแพทย์ทันที ในปัจจุบันนักวิจัยประเมินว่า ในจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 1,000 คน มีผู้เสียชีวิตราว 5-40 คน หากจะระบุตัวเลขคาดการณ์ที่เฉพาะเจาะจงลงไปอีกก็คือ 9 คน ในผู้ติดเชื้อ 1,000 คน หรือเกือบ 1% ขณะที่ นายแมตต์ ฮานค็อก รัฐมนตรีสาธารณสุขของสหราชอาณาจักร ระบุเมื่อวันที่ 1 มี.ค. ที่ผ่านมาว่า "การประเมินที่ดีที่สุด" ของรัฐบาลคือ อัตราการเสียชีวิตอยู่ที่ "2% หรือ น่าจะต่ำกว่านั้น" แต่ก็ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ทั้งเรื่องของอายุ เพศ สุขภาพ โดยทั่วไป และระบบสาธารณสุขที่ผู้ป่วยเข้ารับบริการ (กรมควบคุมโรค, 2563)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคนไข้ 56,000 คน ที่จัดทำขึ้นโดยองค์การอนามัยโลก บ่งชี้ว่า ผู้ได้รับเชื้อ 4 ใน 5 คน จะมีอาการป่วยไม่รุนแรง โดย 80% มีอาการไม่รุนแรง 14% มีอาการรุนแรง 6% มีอาการวิกฤต ส่วนอัตราการเสียชีวิตอยู่ในระดับต่ำที่ 1-2% (เซฟสิริ, 2565)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในประเทศไทย

ในช่วงปลายปี 2562 จนถึงช่วงปี 2563 ในทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศโซนยุโรป อเมริกา แอฟริกา เอเชีย ซึ่งหนึ่งในนั้นคือประเทศไทยที่กำลังเผชิญอยู่กับเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่กำลังแพร่ระบาดอย่างหนักในปัจจุบัน ซึ่งเป็นไวรัสที่ยังไม่มีการรับมือ ไม่มีวัคซีนในการป้องกัน หรือแม้แต่ยาที่ใช้รักษา ยับยั้งการแพร่ระบาดนี้ลงได้ จึงทำให้มีผู้ติดเชื้อ จำนวนมากขึ้นทุกวันในช่วงที่มีการแพร่ระบาดอย่างหนักในแต่ละประเทศ และมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นทุกวัน และมีจำนวนที่มากขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก ไมเว้นแม้แต่ในประเทศไทย ที่เริ่มมีการแพร่ระบาดอย่างหนักช่วงเดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นมา (กรมควบคุมโรค, 2563)

ในช่วงต้นปี 2563 เป็นช่วงที่สาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังระบาดอย่างหนัก มีผู้เจ็บป่วยและล้มตายเป็นจำนวนมาก ปิดเมือง เชื้อนี้เริ่มแพร่ระบาดมาจากเมืองอู่ฮั่น ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในช่วงนั้นมีคนจีนและคนต่างชาติจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบและรอความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล โดยไม่สามารถออกไปไหนมาไหนได้ ถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่ในบ้านพักเท่านั้น เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของไวรัสนี้อย่างมาก ทำให้ชื่อของไวรัสที่เราเรียกกันติดปากและคุ้นชินนั้นคือ “ไวรัสอู่ฮั่น” โดยมาจากเมืองที่เป็นต้นกำเนิดของไวรัสและในช่วงแรกยังไม่มีชื่อโรคอย่างเป็นทางการ ต่อมาได้มีการเรียกการแพร่ระบาดนี้ว่า ไวรัสโคโรนา และชื่ออย่างเป็นทางการ “ไวรัสโควิด-19” และหลังจากที่ไวรัสนี้เข้ามายังประเทศไทยตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 (สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ในประเทศไทยมีการป้องกันการแพร่ระบาดหลากหลายวิธี โดยทางรัฐบาล โรงพยาบาล หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างผลิตสื่อที่เกิดกับไวรัส โควิด-19 ออกมาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งทางสื่อออนไลน์และการให้ความรู้ในสถานที่ต่าง ๆ ถึงไวรัสและวิธีการปฏิบัติตน เมื่อต้องเข้าสู่ที่สาธารณะ เพื่อป้องกันตนเองและป้องกันบุคคลรอบข้างภายในสังคม ทั้งสื่อออนไลน์ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต Facebook, Line, Google ฯลฯ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับไวรัสโควิด-19 วิธีการป้องกัน อาทิ ควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อเข้าสังคม หรือเข้าสู่สาธารณะ วิธีใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกต้อง การล้างมืออย่างถูกวิธี ทั้งการใช้เจลแอลกอฮอล์และสบู่ล้างมือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563)

รวมถึงการสังเกตอาการของตนเองและบุคคลภายใต้ความดูแลของตนว่ามีอาการอย่างไร อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือไม่ การเว้นระยะห่างระหว่างกัน ควรเว้นอย่างน้อย 1 เมตร เพื่อความปลอดภัย วิธีการดูแลตัวเอง และรวมถึงวิธีการรักษาตัว เมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างมากมาย แพร่หลาย (กรมควบคุมโรค, 2563) และมาตรการระดับภาครัฐในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อาทิ การออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักร ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในวันที่ 25 มีนาคม 2563 โดยเริ่มการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ พรก.ฉุกเฉิน ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 เป็นต้นไปเพื่อควบคุมการระบาดของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 โดยระยะแรก การห้ามออกนอกเคสสถานให้การห้ามบุคคลใดที่ทั่วราชอาณาจักรออกนอกเคสสถาน ระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 04.00 นาฬิกา การห้ามหรือข้อจำกัดการดำเนินการหรือการทำกิจกรรมบางอย่างตามพระราชกำหนดและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (THE STANDARD TEAM, 2563) และในวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 มีการปรับเปลี่ยนระยะเวลาเคอร์ฟิวจากเดิม 22.00 - 04.00 นาฬิกา เป็น 23.00 - 04.00 นาฬิกา วันรุ่งขึ้น คือ ลดลง 1 ชั่วโมง ส่วนห้างสรรพสินค้า ต้องปรับเวลาเปิด-ปิดเป็น 10.00 - 20.00 นาฬิกา โดยวันที่ 17 พฤษภาคม 2563 ได้มีการเปิดห้างสรรพสินค้าให้บริการอย่างเต็มระบบ แต่จะเว้นในส่วนของสวนสนุก เครื่องเล่นต่าง ๆ และมีการควบคุมการเข้าและออกห้างอย่างสม่ำเสมอ มีการทำความสะอาด การตรวจวัดไข้ก่อนเข้ารับบริการ และมีการลงทะเบียนก่อนเข้ารับบริการทั้งห้างสรรพสินค้าและร้านค้าต่าง ๆ ผ่านระบบลงทะเบียนที่ชื่อว่า “ไทยชนะ” (www.ไทยชนะ.com) โดยมีการบริการจุดสแกน QR Code บริเวณห้างสรรพสินค้าและร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้าใช้บริการสแกนก่อนเข้ารับบริการ (ไทยชนะ, 2563)

ซึ่งการลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ไทยชนะ เป็นการเก็บข้อมูลการเข้าใช้งานพื้นที่ภายในชุมชน เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลผลจัดการข้อมูลของผู้ใช้บริการพื้นที่สาธารณะอย่างเป็นระบบ ซึ่งระบบนี้ได้ถูกออกแบบโดยกระทรวงสาธารณสุข มีช่องทางการเข้าถึงเว็บไซต์ คือ www.ไทยชนะ.com หรือสแกน QR Code (ไทยชนะ, 2563) ที่ห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าต่าง ๆ จัดเตรียมไว้ให้ โดยสแกนและลงทะเบียนข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อระบบจะทำการจัดเก็บข้อมูลของผู้เข้าใช้บริการและเมื่อใช้บริการเสร็จก็จะต้องสแกน QR Code เช็คเอาท์ ออกจากร้านค้าต่าง ๆ พร้อมทั้งระบบยังมีแบบประเมินการให้บริการ ในด้านการรักษาความสะอาด การป้องกันเชื้อไวรัส โควิด-19 ของห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าต่าง ๆ ที่เข้าใช้บริการ (ไทยชนะ, 2563) และนอกจากนี้ยังมีมาตรการในการป้องกันในหลากหลายด้าน อาทิ การใช้บริการและให้บริการสาธารณะ

มาตรการเยียวยาและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา รัฐบาลมีการออกมาตรการควบคุมป้องกัน การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในประเทศไทยที่มีการส่งผลกระทบต่อหลายด้านของประเทศ โดยนายกรัฐมนตรีเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแผ้วถางและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว โดยเริ่มจากการแถลงการณ์ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงมหาเศรษฐีไทย 20 อันดับแรก เพื่อขอความร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา โควิด-19 ได้เผยแพร่พระราชกำหนดกู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 รวม 3 ฉบับ วงเงินรวม 1.9 ล้านล้านบาท วันที่ 21 เมษายน สำนักงานประกันสังคมเปิดเผยว่ามีผู้ประกันตนยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนแล้วกว่า 1.2 ล้านราย พร้อมยืนยันว่าสำนักงานฯ มีเงินลงทุนกรณีว่างงานกว่า 160,000 ล้านบาท ไม่กระทบต่อเสถียรภาพของสำนักงานฯ วันที่ 24 เมษายน ศบค. ออกมาเปิดเผยว่าคำรักษาพยาบาลผู้ป่วยโควิด-19 คิดเป็นประมาณ 1 ล้านบาทต่อคน (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) และกระทรวงการคลัง ได้วางแผนว่าจะมีผู้ได้รับเงินเยียวยา 5,000 บาทจากรัฐบาล ทางเว็บไซต์ www.เราไม่ทิ้งกัน.com ครบ 11 ล้านคนจนถึงวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 (เราไม่ทิ้งกัน, 2563) และรัฐบาลได้จัดโครงการเราไปเที่ยวด้วยกันและเที่ยวบ้านสุข เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและเป็นการเยียวยาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยการเปิดให้ลงทะเบียนผ่าน เว็บไซต์ www.เราเที่ยวด้วยกัน.com ระยะเวลาทำโครงการ 4 เดือน ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึง 31 ตุลาคม 2563 ซึ่งจากเดิมเป็นโครงการ "เราเที่ยวด้วยกัน" ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อโครงการใหม่เป็นโครงการ "เราไปเที่ยวกัน" และ "เที่ยวบ้านสุข" อยู่ในโครงการเดียว แบ่งเป็น รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายโรงแรมที่พัก 40% ของราคาที่พักต่อห้องต่อคืน (ไม่เกิน 3,000 บาท ต่อห้องต่อคืน) และสนับสนุนค่าตัวเครื่องบินโดยผู้จองที่พักมีสิทธิ์ได้รับเงินสนับสนุนค่าบัตรโดยสาร จะโอนเงินคืนผ่านแอปพลิเคชัน "เป๋าตัง" 40% แต่ไม่เกิน 1,000 บาทต่อที่นั่ง และจองที่พัก 1 ห้องจะได้รับสิทธิ์บัตรโดยสารไม่เกิน 2 ใบ ส่วนรถเช่าและรถโดยสารไม่ประจำทางซึ่งเป็นมาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศให้ขับเคลื่อนไปได้ทุกภาคส่วนของประเทศ (เราไม่ทิ้งกัน, 2563)

รัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย นอกจากจะดำเนินการโดยภาครัฐที่ทำงานกันอย่างเต็มความสามารถแล้ว ประการสำคัญควรนำหลักทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์เข้าไปเป็นแนวทางในการจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นแนวหน้า ทั้งคณะรัฐบาล แพทย์ พยาบาล จะต้องมีความเข้มแข็ง 3 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2541) คือ

1. ความเข้มแข็งทางพฤติกรรม ได้แก่ ความขยันขันแข็งจริงจังในการทำงาน
2. ความเข้มแข็งทางจิตใจ ได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง ไม่รอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก
3. ความเข้มแข็งทางปัญญา ได้แก่ ความพยายามทำด้วยตัวเอง ใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการ

แก้ปัญหาก่อให้เกิดภาวะผู้นำทางปัญญา ซึ่งเป็นผู้นำที่แท้จริงนั่นเอง

เมื่อสร้างคนทำงานด้านหน้าให้มีความเข้มแข็งแล้วก็จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ หลักทฤษฎีทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่จะนำมาปรับประยุกต์ใช้มีความหลากหลาย แต่จะนำมาเฉพาะประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทยได้ โดยมีทฤษฎี ดังนี้

หลักการบริหาร ของ เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) (Greedisgoods, 2019)

เฮนรี ฟาโยล์ เป็นชาวฝรั่งเศส มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1841-1925 เขามีอาชีพเป็นวิศวกรเหมืองแร่และของบริษัเหมืองแร่การที่เขาได้รับการขนานนามว่าเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีหลักการบริหาร ฟาโยล์มีทัศนคติต่อการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของทุก ๆ คน ไม่ว่าจะอยู่ในบ้านในธุรกิจเอกชนหรือภาครัฐบาล เขาเน้นย้ำว่าไม่มีทฤษฎีทางการบริหารทฤษฎีหนึ่งสำหรับเรื่องราวของรัฐและเมื่อการผู้ที่สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมทางการบริหารสำหรับบุคลากรทุก ๆ ระดับ เพราะเขาไม่เชื่อว่าการบริหารจะสามารถพัฒนาได้จากการเรียนรู้ด้วยตัวเองเพียงลำพัง

ฟาโยล์ให้ความสำคัญกับการบริหารมาก จนถึงเสนอว่า การเรียนการสอนด้านการบริหารนั้นควรจะมีตั้งแต่ในโรงเรียนประถมเลยก็แล้วและเพื่อทำให้บริหารดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมการบริหารทุกอย่างจึงควรที่จะใช้หลักการเดียวกัน ฟาโยล์ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรแบบบนสู่ล่าง (Top-Down) เขาได้ใช้เวลายาวนานในการพัฒนาทฤษฎีในการบริหารและในที่สุดเขาก็ได้ข้อกำหนดหลักการบริหาร 14 ข้อ โดยเขามองว่า หลักการนี้มีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะปรับใช้ได้กับการดำเนินการทุก ๆ องค์กร มีดังต่อไปนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work)

หลักการงานของฟาโยล์ก็เป็นเช่นเดียวกับการแบ่งแยกโรงงานของแมกซ์ เวเบอร์ นั่นคือการแบ่งแยกหน้าที่ในการทำงานตามแนวราบ บุคลากรแต่ละคนต้องชำนาญเฉพาะอย่าง ซึ่งจะก่อให้เกิดความชำนาญงานอย่างเฉพาะ (Specialization) ขึ้น ฝ่ายธุรกิจ ฝ่ายผลิต ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน ฝ่ายขนส่ง เป็นต้น

2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority And Responsibility)

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นเป็นของที่ต้องอยู่คู่และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะอำนาจหน้าที่ คือ สิทธิที่จะต้องออกคำสั่งและปฏิบัติการเพื่อได้มาซึ่งการยอมรับในสังคมนั้น แต่เมื่อบุคลากรใดมีอำนาจหน้าที่สูงขึ้นแล้วบุคลากรนั้นจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้คนทั่วไปจะต้องการรับแต่ชอบไม่ต้องการรับผิดชอบ ดังนั้น องค์กรจึงต้องมีมาตรการพิเศษต่าง ๆ ขึ้นเพื่อจูงใจบุคลากรยอมรับความรับผิดชอบในขณะที่มีอำนาจหน้าที่

3. วินัย (Discipline)

องค์กรที่ประสบความสำเร็จนั้นมักเป็นองค์กรที่มีบุคลากรที่เป็นผู้มีวินัยปฏิบัติข้อบังคับที่องค์กรกำหนดไว้เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุก ๆ คนการสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในตัวบุคลากรขององค์กรเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำองค์กร ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษให้ชัดเจน และยุติธรรมบังคับใช้โดยทั่วไปเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

4. เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command)

หลักการของเรื่องนี้คือ การที่เจ้านายคนหนึ่งจะมีลูกน้องกี่คนก็ได้แต่ข้อสำคัญคือลูกน้องคนหนึ่งจะต้องมีเจ้านายได้เพียงคนเดียว เมื่อเป็นดังนี้แล้วเอกภาพในการบังคับบัญชาจึงจะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากลูกน้องที่ต้องรับคำสั่งจากเจ้านายพร้อมกันถึงสองคนคงจะสามารถอยู่รอดได้ยาก

5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction)

เอกภาพในการอำนวยการคือการที่องค์กรหนึ่ง ๆ ควรมีเป้าหมายหลักอยู่เพียงเป้าหมายเดียว และกิจกรรมหรือการดำเนินงานขององค์การทุกส่วนขององค์กรจะต้องดำเนินไปเพื่อให้้องค์กรสามารถก้าวไปถึงเมื่อผู้บังคับบัญชาในทุกระดับเข้าใจเป้าหมายถูกต้องตรงกันอย่างชัดเจนแล้ว การสั่งการก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย

6. การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว (Subordination of individual interest to the general interest)

การปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคลากรคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมาอยู่เหนือผลประโยชน์ขององค์กรแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับการจ้างโจรมาเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยนั่นเอง ทั้งนี้ หลักการ นี้ยังรวมไปถึงเรื่องของการนำเอาอารมณ์ส่วนตัวมาปะปนกับกับทำงานอีกด้วย

7. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)

การจ่ายค่าตอบแทนแก่บุคลากรควรเป็นไปตามความยุติธรรมในการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่บุคลากรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลากหลายประการในการพิจารณา เช่น ค่าครองชีพ คุณสมบัติของบุคลากร ภาระหน้าที่ของตำแหน่ง สภาพผลประกอบการขององค์กร เป็นต้น

8. การรวมอำนาจ (Centralization)

การรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติขององค์กรขนาดใหญ่ทั่วไป แม้ว่าจะได้มีการแบ่งอำนาจออกไปให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต่าง ๆ ก็ตาม แต่ที่สุดอำนาจการตัดสินใจสุดท้ายก็ยังคงเป็นของ

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดอยู่ที่ ทั้งนี้ การที่องค์กรใดจะแบ่งอำนาจหรือกระจายอำนาจไปแต่ระดับชั้นแค่ไหนอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับสภาพหรือองค์กรนั้น ๆ เป็นสำคัญ

9. สายการบังคับบัญชา (Scalar chain)

สายการบังคับบัญชานี้ฟายโอล์แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับชั้นล้วนเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจหน้าที่ซึ่งต่อเนื่องกันเป็นห่วงโซ่ ดังนั้น การติดต่อสื่อสารกันระหว่างของบุคลากรที่อยู่ต่างแผนกกันในองค์กรเป็นทางการจึงต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชาหรือสายการบังคับบัญชาแต่วิธีการเช่นที่ว่ามีก็มีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายเกินความจำเป็นขึ้นมา

10. การจัดระเบียบ (Order)

การจัดระเบียบทั้งส่วนของเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การทำงาน วัตถุดิบในการผลิต รวมไปถึงบุคลากร เมื่อดำเนินการแล้วก็จะช่วยให้เกิดความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการทำงาน ในส่วนของสิ่งของ อุปกรณ์ การจัดระเบียบควรอยู่ใต้หลักการที่ว่า หยิบก็ง่าย หายก็รู้ ดูก็งามตา ส่วนการจัดระเบียบของบุคลากรควรอยู่ภายใต้หลักการให้คนให้ถูกงาน เพราะบุคลากรแต่ละคนควรอยู่ในตำแหน่งไหนที่เหมาะสมกับคุณสมบัติและความสามารถ

11. ความเสมอภาค (Equity)

บุคลากรทุกคนในองค์กรควรจะได้รับปฏิบัติอย่างเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันเข้าทำนองฝนตกทั่วฟ้า เท่าที่จะสามารถเป็นไปได้หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่าปฏิบัติต่อบุคลากรในกรณีเดียวกันควรต้องเป็นไปแนวทางเดียวกันไม่ปฏิบัติอย่างสองมาตรฐาน

12. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of tenure of personnel)

ความมั่นคงในหน้าที่การงานของบุคลากรถือเป็นขวัญใจกำลังใจประการสำคัญของบุคลากรที่มีหลักประกันว่าบุคลากรจะไม่ถูกไล่ออกจากงานโดยไม่มีเหตุผลหรือไม่มีความผิดตามกฎระเบียบข้อบังคับที่องค์กรได้กำหนดไว้จึงเป็นเรื่องสำคัญ

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative)

ความคิดริเริ่มถือเป็นอาวุธสำคัญประการหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กร ดังนั้นผู้บริหารที่ดีจึงต้องส่งเสริมบุคลากรให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะต้องเปิดใจกว้างลดทิฐิมานะของตนเองเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา

14. ความสามัคคี (Esprit de corps of union is strength)

ความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จะทำให้ความสามารถขององค์กรเพิ่มพูนขึ้น ฟายโอล์เห็นว่าการแบ่งแยกกำลังของศัตรูให้อ่อนแอลงเป็นการกระทำที่ชาญฉลาด ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีหน้าที่ในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์การหลักการบริหารของ เฮนรี ฟายโอล์ มีเนื้อหาที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับองค์การอย่างกว้างขวางแต่ก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องประสิทธิภาพในการทำงาน การตอบสนองต่อความรู้สึกของบุคลากรและการบริหารงานที่เหมาะสมกับ

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร อย่างไรก็ตาม คุณูปการสำคัญที่ เฮนรี ฟาโยล์ ได้มอบให้แก่การศึกษาศาสตร์ การบริหาร ก็คือความพยายามในการวางหลักการทางการบริหารที่เป็นสากลขึ้นมา

อีกทั้ง “POSDCoRB” (Greedisgoods, 2019) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Planning การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์กรว่าจะ ดำเนินการไปได้อย่างไร และวิธีการปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้นต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

Organizing การจัดองค์การ คือ การจัดตั้งโครงสร้างอำนาจอย่างเป็นทางการภายในองค์กร เพื่อให้ปฏิบัติงานและการประสานงานต่างๆ ระหว่างภายในหน่วยงานองค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่าง เป็นระบบที่มีระเบียบ

Staffing การบริหารงานบุคคล คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุ พัฒนารักษา บุคลากรองค์กรรวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการทำงานให้เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วย

Directing การอำนวยการ คือ การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ และแปลงการตัดสินใจนั้น ออกมาเป็นคำสั่งและการคำแนะนำให้แก่บุคลากรในองค์กร นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการสร้างภาวะผู้นำ ของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาอีกด้วย

Coordinating การประสานงาน คือ การเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานต่างภายใน องค์กรเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีความสอดคล้อง สัมพันธ์และไปในทิศทางเดียวกันกับ เป้าหมายขององค์กร

Reporting การรายงาน คือ การแจ้งข้อมูล รายละเอียด ความเคลื่อนไหวขององค์กรให้ บังคับบัญชาหรือบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับข้อได้รับทราบ

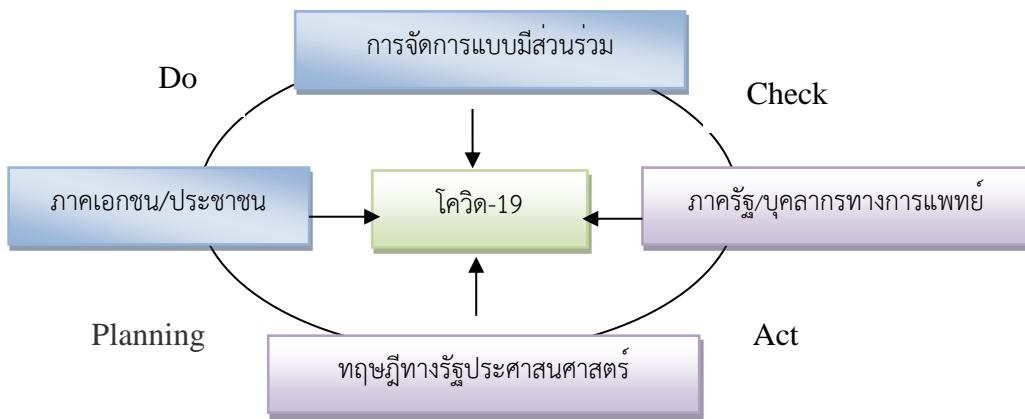
Budgeting การงบประมาณ คือ การวางแผนรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดทำบัญชีของ องค์กร

หลักการ POSDCoRB นี้ถือได้ว่าเป็นหลักการพื้นฐานทางการบริหารองค์กรโดยทั่วไปใช้ในการ ดำเนินงานขององค์กรจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงเพิ่มเติมในประเด็นอื่นเพิ่ม ขึ้นมาบ้าง แต่ก็ถือว่าเป็นหัวข้อย่อยที่แยกจากแนวทางหลักทั้ง 7 ประการ แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่ทรง อิทธิพลอย่างยิ่งในการบริหารงาน

อย่างไรก็ตาม แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของไทย เป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่เรียกว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเกิดขึ้นตาม ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และต่อมา ได้พัฒนาเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบริหารราชการโดยยึดหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม (Rule of Laws) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักความ มีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money)

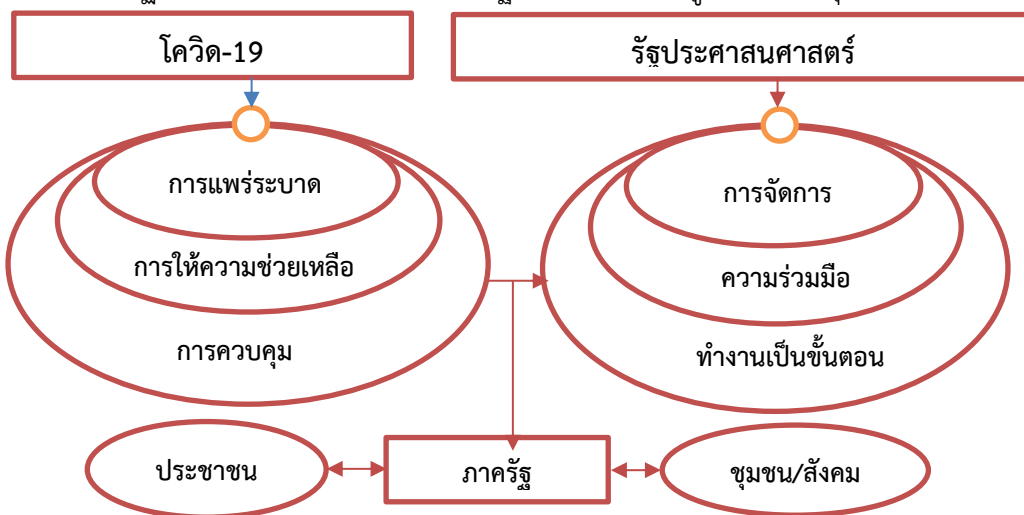
ดังนั้น รัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องนำมาเป็นแนวทางในปฏิบัติ โดยสร้างกระบวนการทำงานของทุกภาคส่วน กำหนดมาตรการรับมือของรัฐบาลที่มอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เป็นการทำหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยหลักทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนและช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างเต็มที่ แต่ยังมีบางส่วนที่ยังมีความต้องการในการขับเคลื่อนอย่างมาก โดยเฉพาะมาตรการทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ดังกล่าวยังสามารถนำไปใช้ได้อีกด้วย ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย โดยใช้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทางสังคมเป็นฐานพ้ององค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงรัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่ารัฐประศาสนศาสตร์สามารถนำไปใช้ในการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย โดยรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งเป็นหลักในการจัดการภาครัฐที่สามารถไปปรับประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้กับทุกศาสตร์ มาแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดโควิด-19 วางแผนให้ความช่วยเหลือและสร้างมาตรการควบคุมให้กับประชาชน โดยอาศัยวิธีการจัดการ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งไทยและต่างประเทศ ทำงานเป็นกระบวนการขั้นตอน โดยมีรัฐเป็นกลไกขับเคลื่อนการแก้ปัญหา สร้างชุมชน สังคมที่เข้มแข็ง จะทำให้ท้องถิ่นและประชาชนมีความเชื่อมั่น มั่นคง อยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย ห่างไกลจากโรค

สรุป

จากสถานการณ์ควบคุมเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประเทศไทยยังขาดการบูรณาการการบริหารจัดการ ไม่สามารถทำได้อย่างเป็นระบบ ขาดเอกภาพในการควบคุมและสั่งการ ไม่สามารถควบคุมและกำกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายกันทำหน้าที่ ข้อมูลข่าวสารที่ออกมายังสาธารณะไม่เป็นในทิศทางเดียวกัน การบูรณาการหลักการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ร่วมกับภาครัฐ/บุคลากรทางการแพทย์ ภาคเอกชนและประชาชน ผ่านกระบวนการจัดการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ที่จะนำไปสู่การจัดการสถานการณ์โควิด-19 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ประเทศไทยกลับมาสู่ความศรีวิไลด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ใหม่นั้นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังเดิม

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). 5 สัญญาณเตือนอาการ. สืบค้น 1 มกราคม 2565. จาก <http://www.gov.esite.com/ratchasan/activities.php?aid=20200203154456kuynkZp>.
- กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค. (2563). จำนวนการพบผู้ป่วยใหม่. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2565. จาก <https://covid19.ddc.moph.go.th/>.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). การบริหารจัดการโควิด บทพิสูจน์ “ความพร้อม” การบูรณาการภาครัฐ และระบบ Single Command. สืบค้น 1 มกราคม 2566. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech/943819>.
- กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- เซฟสิริ. (2565). โรค COVID-19 คืออะไร. สืบค้น 1 มกราคม 2565. จาก <https://www.safesiri.com/covid19/>.
- ไทยชนะ. (2563). เช็คอิน หรือเช็คเอาท์. สืบค้น 21 พฤษภาคม 2565. จาก https://qr.thaichana.com/?appld=0001&shopId=S0000002794&fbclid=IwAR1x0T1tj_PyLopjkbpseUcTaGj7rN_BLJw4EAGSFJfRe0F_lrM-BWfuyAs.

- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). ประกาศสกัดโควิด-19 ต่างชาติเข้าไทยต้องมีใบรับรองแพทย์ - ประกันภัยแสน
เหรียญ. สืบค้น 21 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/news/business/1799234>.
- บีบีซีนิวส์ไทย. (2563). ไวรัสโคโรนา : ที่มา อาการ การรักษา และการป้องกันโรคโควิด-19. สืบค้น 21
มิถุนายน 2563. จาก <https://www.bbc.com/thai/features-51734255>.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2541). *ธรรมกับไทย ในสถานการณ์ปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภา
ลาดพร้าว.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2563). *ความรู้สู้โควิด-19 How to...คุมไว้สังเกต ณ ที่พักอาศัย และ
แนวทางปฏิบัติเรื่องควรรู้ COVID - 19*. สืบค้น 21 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.bru.ac.th/how-to-%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%>.
- เราไม่ทิ้งกัน. (2563). *มาตรการเยียวยา*. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/news/business/1871884>.
- สรายุทธ กันหลง และสัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2555). *ระเบียบวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2563). *รายงานข่าวกรณีโรคปอดอักเสบจากเชื้อ
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Novel Coronavirus;2019-nCoV) ประจำวันที่ 1
กุมภาพันธ์ 2563*. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565. จาก <https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/04/138013>.
- อุทัย เลาหิเชียร, ปรัชญา เวสารัชช์, และเฉลิมพล ศรีหงษ์. (2523). *รัฐประศาสนศาสตร์: ขอบข่าย
สถานภาพและพัฒนาการในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: แสงรุ่งการพิมพ์.
- Greedisgoods. (2019). *การจัดการองค์กร*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2565. จาก <https://greedisgoods.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%8C%E0%B8%81%E0%B8%A3-henri-fayol/>.
- THE STANDARD TEAM. (2563). *พบผู้ป่วยโควิด-19 รายแรกในประเทศไทย*. สืบค้น 20 กรกฎาคม
2565. จาก <https://thestandard.co/onthisday120163/>.
- Henry, N. (1980). *Public Administration and Public Affairs*. Englewood Cliffs. N.J.:Prentice-
Hall, Inc.
- James W. Fesler. (1980). *Theory and Practice*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Thagard, P. R. (1998). *Why astrology as a pseudoscience in Klemke, E. D., etal (eds) Introductory Readings in the Philosophy of Science, Buffalo*. New York: Prometheus Books.